

Gemma Pasqual i Escrivà

«No havia tingut mai tanta llibertat per escriure un llibre»

Gemma Pasqual i Escrivà (Almoines, 1967) és una de les autores de narrativa juvenil en català de més èxit. I en el seu darrer llibre, 'Viure perillosament', fa un salt a la literatura per a adults amb un recull de relats que recrea diferents anècdotes de la història de dones com Virginia Woolf, Mercè Rodoreda, Rosa Parks o Jane Austen, entre més.

Com sorgeix el projecte? Tenia aquest biaix temàtic des del principi?

—No. Primer va eixir el conte de la Rodoreda, a partir d'una conversa amb Núria Cadenes. Em va agradar i vaig resseguir el fil de les dones escriptores amb alguna anècdota que m'estimulara. Llavors, llegia tota la seua obra, o quasi tota, anava a llibreries de vell... Era una aventura, era feliç fent això. I agafant l'estil i frases d'elles anava fent. En algun moment, a més, vaig pensar que no calia que foren escriptores només, em preguntava quina història devia tenir la Rosa Parks a més de ser la dona asseguda a l'autobús. Era com Penèlope, perquè no volia acabar. Com un dinar a foc lent.

—Necessitava canviar una mica de registre?

—Sí. Perquè en la novel·la juvenil està molt marcada l'estructura, la forma d'escriure és més encotillada. Tot i que jo jugue molt amb l'estructura, a un jove no el pots marejar massa. I ací podia fer el que volia, es nota que m'estic divertint en cada conte. Sabia que era arriscat però era un bon exercici. No havia tingut mai tanta llibertat per escriure un llibre.

—Al llibre, ja s'ha dit, no sols hi ha dones escriptores. Hem parlat de Rosa Parks però a *Viure perillosament* hi ha una pròleg bíblic dedicat a la dona de

Viure perillosament

GEMMA PASQUAL

Comanegra
Barcelona, 2019
Relat, 178 pàgines

sal que pot ser que siga el més elaborat.

—M'agraden tots els contes, però aquest crec que és el millor. La culpa la va tindre Laura Borràs, que va fer una conferència a la Casa Joan Fuster i va parlar de la dona de sal, la dona sense nom, la dona de Lot... Pensava que havia de tenir un nom. I a partir d'aquesta bajanada vaig començar a buscar, vaig trobar el nom i me la vaig imaginar després d'una explosió nuclear. Vaig investigar sobre Hiroshima i Nagasaki, els poemes que se n'havien fet, com un de Maria Mercè Marçal... Vaig pensar també en ella, però no volia dones amb les quals hi haguera massa proximitat temporal.

—Però també hi ha un relat sobre

Maria Aurèlia Capmany i no hi ha tanta diferència entre la mort d'una i l'altra.

—Ja, però la història de la Maria Aurèlia amb Salvador Espriu em tenia enganxada. És una dona tan potent... La idea que tenia era fer un relat sobre un gat, perquè a ella li agradaven molt els gats, però en acabant vaig optar per la història amb Espriu.

—El to dels relats és molt variat. El de Virginia Woolf, curiosament, és divertit. Però els de Parks i Rodoreda són dramàtics.

—Això de la Woolf està fet a consciència. Es va suïcidar, tenia depressió, era una dona sempre trista. I

vaig voler canviar-ho, donar-li un altre to. Quant a Rodoreda, va ser una dona que patí molt, amb els homes, amb la seua vida d'exiliada... I la van voler molt poc els seus companys escriptors i editors, era l'adúltera, quan s'havia separat de l'home, no era culpable de res. El to era important. En el cas de Parks, escodrinyant la seua vida m'adone que havia investigat una violació com la de La Manada. Era una dona que està cansada des del bon començament.

—**En la presentació de València algú es va sorprendre de la inclusió en el llibre d'Emilia Pardo Bazán, però el cert és que “Chocho viejo” és un dels millors relats del volum.**

—És que Emilia Pardo Bazán és fantàstica, una escriptora universal. Aquest és un llibre amb dones de totes bandes, però ella m'agrada molt com a escriptora i també com a feminista, lluitava per tenir un lloc al món i no la van deixar entrar en la Real Academia. No sé per què s'han sorprès, perquè soc una gran lectora de literatura espanyola, m'agrada moltíssim. M'ha faltat incloure-hi Rosalía de Castro.

—**El relat que uneix Sor Isabel de Vil·lena i Jaume Roig em sembla el més difícil de fer de tot el llibre.**

—Era supercomplicat, no tenia un fil on agafar-me. Sabia que havien tingut relació i, històricament, tenia molta informació. Aleshores, vaig anar a buscar com vivien les monges de l'època, perquè feien pudor, empraven cilicis per fer penitència... A partir d'això vaig estirar el fil. El que sabia és que volia enfrontar el *Vita Christi* amb *L'Espill*. I em vaig trobar amb el problema que m' agradava més l'obra de Jaume Roig, un llibre molt masclista però genial, molt més ben escrit que el *Vita Christi*. M'estava fent fan de Jaume Roig! [Riu.] No anava bé perquè aquest és un llibre feminista, vaig haver de parar, perquè Roig hi apareixia més del compte.

—**L'esquema de la relació amb els homes es repeteix en quasi tots els relats, això es veu en els subtítols: “Simone de Beauvoir i Jean-Paul Sartre”, per exemple. Quina funció tenia això?**

—Sempre les superpose a una altra gent per humanitzar-les, sobretot. Són

dones que tenim en un pedestal i ens oblidem que eren de carn i ossos.

—**Sorprèn que tanque el volum amb Mary Shelley i Jane Austen, dues escriptores angleses del XIX.**

—Són dues escriptores de les qual m'agrada la seua obra però elles no m'agraden tant. Austen tenia poca vida social, però m'agradava molt el tema epistolari, quan parla del fet d'escriure...

—**El relat d'Austen reproduceix l'estil.**

—Sí, perquè a mi m'agraden molt els seus llibres. Ella, en les seues novel·les, viu perillósament, és passional. Però, en canvi, la seua vida no és igual. Això de reproduir l'estil ho faig amb totes, una cosa agosarada però que és també la gràcia del llibre. Fins i tot, el conte de Parks està escrit a la manera afroamericana, vaig llegir molt Toni Morrison. Frida Kahlo hi és més present, perquè va escriure unes memòries, però vaig agafar el to d'autores sud-americanes.